

รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ภาค 17

A Management Model on Internal Quality Assurance for Educational Quality Development in Accordance with the School Context Under Primary Educational Service Area Office Region No.17

สมชาย เผือกตระกูลชัย¹ เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต² และ พรชูลี ลังกา³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาค 17 และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน ตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กับการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายใน ไปใช้ในการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (2)

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ (4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน และ (8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวคิดในการบริหารตาม POSDC เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ไปใช้ในการพัฒนา พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การประกันคุณภาพภายใน, บริบทของสถานศึกษา

Abstract

This study aimed to develop a management model on internal quality assurance for educational quality development in accordance with the school context under Primary Educational Service Area Office Region No. 17. The study consisted of 3 phases: Phase 1 was to investigate the present state and need of internal quality assurance of educational quality development in accordance with the school context under Primary Education Service Area Office Region No. 17. The information was obtained by conducting a questionnaire survey from a sample of 313 individuals consisting of basic education administrators, and interviewing 12 experts on internal quality assurance. Phase 2 was to create a management model of internal quality assurance of educational quality development in accordance with the school context under Primary Educational Service Area Office Region No.17 and to verify a quality of the model by 5 experts who have experiences

with internal quality assurance. Phase 3 was to evaluate the suitability and possibility of the proposed model by 313 basic education administrators. Mean, Standard Deviation, and Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) were used for analyzing quantitative data and content analysis was used for qualitative data.

Findings revealed that 1) The present states of internal quality assurance for the educational quality development was done at a high level, but their need was at the highest level. 2) The management model of internal quality assurance system of educational quality development in accordance with the school context under Primary Educational Service Area Office Region No. 17 comprises 8 main aspects; (1) Setting educational standard of school, (2) Creating developed year plan of school toward quality standard of a school, (3) Setting administration and technology systems, (4) Acting of developed year plan, (5) Monitoring educational quality standard, (6) Assessment internal quality assessment of school, (7) Reporting the annual assessment internal quality standard, (8) Developing the continued educational quality under POSDS administration's concept which is driven these factors. 3) The overall suitability and feasibility of applying the management model of internal quality assurance system of educational quality development in accordance with the school context under Primary Education Service Area Office Region No. 17 was rated at the highest level.

Keywords: A Management Model, Internal Quality Assurance, School Context

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสร้งสรรค์จริง

ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 สิงหาคม 2542) การจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการ ทั้งการจัดเองโดยสถานศึกษา สถาบันการศึกษา และมอบหมายหรือเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่รัฐบาลมีระบบในการกำกับ ติดตามดูแล ให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในทุกระดับ ซึ่งในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกและมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี

จากการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 20 ปี แต่คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดูได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการสอบ O-Net ระดับประเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 45.29 วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 32.73 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 35.55 และวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 38.13 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2560: 1) ซึ่งทุกวิชาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายการจัดการศึกษา การไม่นำเอาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ มาบังคับใช้อย่างเต็ม

ศักยภาพ จึงทำให้คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาล้มเหลว สถานศึกษาจึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและต้องทำหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานตามที่กำหนด และเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน

จากความต้องการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งกฎกระทรวงฉบับนี้ให้ความสำคัญชัดเจนเกี่ยวกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ซึ่งในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัดตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

หลังจากที่มีการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ทำให้เกิดคุณภาพตามที่สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาพยายามดำเนินการ แต่เมื่อเข้ารับการประเมินภายนอกจากสำนักงานประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 (พ.ศ. 2554-2558) พบว่ามีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ารับการประเมินมาตรฐาน จำนวน 7,895 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 5,690 แห่ง ไม่ผ่านการรับรอง จำนวน 2,295 แห่ง เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินในมาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ชั้นพื้นฐาน (O-Net) อยู่ในระดับต่ำทุกวิชา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีปัญหาที่จะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 และให้ใช้มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับใหม่ ลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 แทน โดยที่รัฐบาลมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน โดยปรับมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน จาก 5 มาตรฐาน เหลือ 4 มาตรฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559ก: 22-24)

ในการประกาศใช้มาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559ข: 22)

ในพื้นที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่สูงมีเทือกเขาสูงใหญ่ น้อย สลับกับพื้นที่เชิงเขา หุบเขาและพื้นที่ราบจากภาคเหนือตอนล่าง สูงชันไปสู่ภาคเหนือตอนบนมีจำนวน 17 จังหวัด มีความหลากหลายของประชากรทั้งที่เป็นคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา

ความเชื่อ เศรษฐกิจ สังคม และการคมนาคม ในหลายพื้นที่ที่มีความยากลำบาก จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะนำวิธีการต่าง ๆ ในการบริหารหรือดำเนินการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้น ดูได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการสอบ O-Net ระดับภาคเหนือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 47.36 วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 36.94 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 37.98 และวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 39.75 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2560: 1) ซึ่งทุกวิชาอยู่ในระดับต่ำ

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในภาค 17 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ พิจิตร โลก ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 และสถานศึกษาอื่นทั่วประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการ

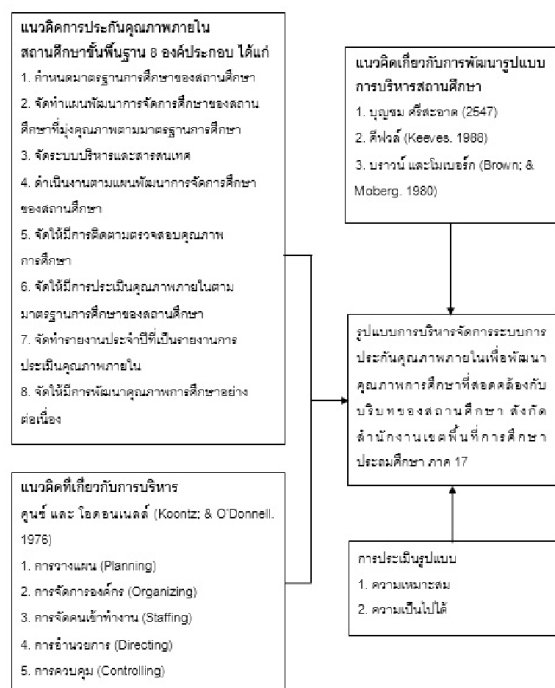
ประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เพื่อเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำรอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 โดยมีประชากรในโรงเรียนจำนวน 1,699 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

3. ร่างประเด็นในการสัมภาษณ์ องค์กรประกอบ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 12 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย

- ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพภายใน ในระดับนโยบาย จำนวน 5 คน

- ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพภายใน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 4 คน

- ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพภายใน จากผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3. ร่างแบบสอบถาม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของ ลิกเคอร์ต (Likert, 1967: 114-115)

4. นำแบบสอบถามและประเด็นในการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาคุณภาพของเครื่องมือวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปสร้างเป็นข้อคำถาม โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1

6. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .813

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืน โดยนำส่งทางไปรษณีย์ หรือส่งกลับด้วยตนเอง

การจัดทำแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างประเด็นการสัมภาษณ์

2. นำประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ดำเนินการดังนี้

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ระสานติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อด้วยตนเอง

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดคำถามที่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาที่

ทำการวิจัย ระหว่างการสัมภาษณ์ขออนุญาตทำการบันทึกเสียงและจดบันทึกประเด็นสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกประเด็นสำหรับการนำไปวิเคราะห์และเรียบเรียง

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการบันทึก และถอดข้อความแบบคำต่อคำประโยคต่อประโยค และมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการฟังเครื่องบันทึกเสียงซ้ำอีกครั้งเพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วนเพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นำคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามปลายเปิด และจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าความต้องการจำเป็น ได้แก่ การคำนวณหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550: 279)

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามหรือรายการของแบบสอบถาม และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบ
การบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ภาค 17

ในการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหาร
จัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17
ประกอบด้วย

1. การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการ
ประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่
สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 โดยนำข้อมูล
จากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จาก
ขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์จัดทำร่างรูปแบบการบริหาร
จัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

2. การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของร่าง
รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ภาค 17 โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถ
และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการ
ประกันคุณภาพภายใน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
และผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาความถูกต้อง
และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการการ
ประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่
สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ที่สร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์
จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิพากษ์องค์ประกอบของรูปแบบ

การบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ภาค 17

2. ติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญ โดยนำหนังสือ
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไป
ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ
มาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการบริหาร
จัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ภาค 17 ไปใช้ในการพัฒนา

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการประเมิน
ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ
การบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ภาค 17 ผู้วิจัยดำเนินการโดยรูปแบบ
ที่สร้างขึ้น จากขั้นตอนที่ 2 ไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้
พิจารณา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน โดยมีประชากรในโรงเรียน จำนวน 1,699 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ภาค 17 โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งขนาดตามตาราง
สำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.
1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน
แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารจัดการ
การประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ภาค 17 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967)

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมิน

1. ยกร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา องค์ประกอบของรูปแบบ

2. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาความสอดคล้อง ความครอบคลุมของข้อคำถามของการวิจัย ความเหมาะสมทางด้านภาษา โดยนำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) อยู่ระหว่าง 0.60-1 จากนั้นผู้วิจัยแก้ไขข้อคำถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสม เข้าใจง่าย และสะดวกในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. หาคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .931

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

2. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นพร้อมทั้งร่างรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงข้อสงสัย และรายละเอียดเพิ่มเติม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามหรือแบบสอบถาม และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง จัดระบบบริหารและสารสนเทศ และจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา, จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา, จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา, และจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ปัญหาและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาคณะครู ในการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ความเข้าใจ ความใส่ใจ ความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรในระบบการประกันคุณภาพภายใน

1.2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนา หรือ แผนปฏิบัติการ ที่ได้จากการดำเนินโครงการนโยบายการจัดการศึกษาจากต้นสังกัด และควรนำทฤษฎีการบริหารจัดการ กระบวนการบริหาร มาเป็นปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผน และมีความชัดเจนในเรื่องมาตรฐานการศึกษาเป็นอย่างดี

1.3 ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า สถานศึกษาขาดวัสดุอุปกรณ์และโปรแกรม ที่ช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำมาใชวางแผนการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนควรจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย และจัดหาโปรแกรมต่าง ๆ ในการประมวลผลและวางแผนจัดการจัดการศึกษา ข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาวางแผนการดำเนินงาน ต้องเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามความเป็นจริง จึงจะส่งผลต่อการวางแผนในการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.4 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการต่าง ๆ ตามแผนฯ ให้มีความชัดเจน ควรจัดทีมงานที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ ควรมีการกำกับติดตามที่เป็นระบบและชัดเจน ผู้อำนวยการและคณะครูควรมี

ส่วนร่วมกันดำเนินงาน มีระบบการกำกับติดตามที่ชัดเจน การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องรู้บทบาทหน้าที่ในแต่ละกิจกรรมและโครงการ และมีความชัดเจนในการวัดและประเมินผลโครงการ

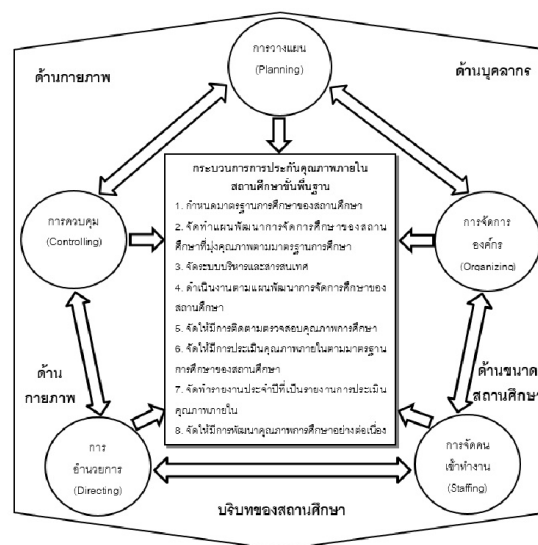
1.5 ด้านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการวางแผนการติดตามที่ดีและต่อเนื่อง ควรจัดหาเครื่องมือกำกับติดตามที่มีคุณภาพ มีความชัดเจนและตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษา โดยความร่วมมือของคณะครูและบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนควรมีระบบการกำกับติดตาม และเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ประเมิน และตรวจสอบความถูกต้อง

1.6 ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ควรวางแผนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา และรายละเอียดตัวชี้วัด หรือประเด็นพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้ครอบคลุมทุกมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวัด และประเมินคุณภาพ ควรบ่งชี้ถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในการปฏิบัติได้จริง และควรประเมินคุณภาพมาตรฐานตามประเด็นต่าง ๆ

1.7 ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายต้องรวบรวมผลการปฏิบัติงานที่สนองตอบต่อมาตรฐาน ควรศึกษารูปแบบการรายงาน และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัด และควรประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกทราบ ส่วนรูปแบบการรายงานยังไม่มี ความชัดเจน ควรสร้างความเข้าใจแก่บุคคลภายนอกได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ

1.8 ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ผู้บริหารยังไม่มี การบูรณาการแนวคิด หรือทฤษฎีบริหารที่หลากหลายมาใช้ในการพัฒนาระบบ และยังไม่มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารและครูต้องหมั่นตรวจสอบทบทวนกระบวนการกิจ และกิจกรรมตามแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

2. รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน และ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวคิดในการบริหารตาม POSDC เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17

3. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ไปใช้ในการพัฒนา โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ในภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การรายงานจึงยังไม่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา อีกทั้งยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐานซึ่งส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนส่วนที่มบุดกลางที่ได้รับมอบหมายให้รวบรวมผลการปฏิบัติงานที่สนองต่อมาตรฐาน ในการจัดทำรายงานประจำปี ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังจึงจะประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์เลิศ ก้อนหิน (2555) ที่ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกขั้นตอน อีกทั้งนำผลการ

ประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบดังนี้

2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ควรมีการพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพตามความคาดหวังของผู้บริหาร ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และจะเป็นตัวกำหนดแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554) ที่ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และมีสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพียบพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เลือกวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ในการดำรงชีวิต และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเป็นระบบ เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ยังยืนนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ด้วยการจัดการศึกษาให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองทุกๆ ด้านตลอดชีวิต

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาน ศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพต่อไป ทั้งนี้ เพราะการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการเป็นตัวกำหนดแผนพัฒนา โรงเรียนจึงต้องปฏิบัติโดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และการติดตามตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554: 61) ที่กล่าวถึง การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาว่าควรมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการในการออกติดตามตรวจสอบ มีการ กำหนดกรอบการตรวจสอบที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นการ ตรวจสอบต้องสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา มีผลการแจ้งการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาของ สถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ นั้น จะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือแม้แต่ผู้เรียนเองรับรู้ถึง ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษา

2.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ ผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญในการจัดระบบสารสนเทศในการนำมา ประยุกต์ใช้กับระบบการประกันคุณภาพ ให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษา มีข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา และพัฒนา บุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ความสามารถในการ ดำเนินงานด้านสารสนเทศมากยิ่งขึ้น ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 11) ระบุว่า โรงเรียนจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่จะแสดงแนวโน้ม ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหาร จัดการของสถานศึกษา และครูทุกคนต้องสามารถแสดง ข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล ราย ห้องเรียน รายชั้น รายกลุ่มสาระ โดยสรุปรายงานเพื่อ ร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป

2.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมี ส่วนร่วม และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ด้านการวางแผน ติดตาม และรายงานผลที่ชัดเจนตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนปฏิบัติโดยกำหนดให้มีการบริหารแบบกระจาย อำนาจ จึงทำให้ทุกภาคส่วนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 10) ที่กล่าวว่า การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จึงยึดการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการในส่วนอื่นๆ ของสถานศึกษา โดยมีการ ร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจใน ความสำเร็จของสถานศึกษา

2.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพต่อไป ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษามีการดำเนินการโดยผู้บริหาร เป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ แก่บุคลากรทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554: 61) ที่กล่าวถึง แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น เปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทางการดำเนินงาน ผู้บริหารจะ ทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุน ทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งดูแล กำกับ ติดตาม และนิเทศ งานของบุคลากรทุกคนทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริม ให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ และควรหาทาง ปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกัน รวมทั้งนำผลการตรวจสอบ คุณภาพไปปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาหรือแผนปฏิบัติการประจำปี และใช้เป็น ข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ ทุ่มแห้ว (2562: 199) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ต่างๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา กำหนด วิธีการทำงานทุกกิจกรรม การใช้งบประมาณ และ กำหนดบทบาทหน้าที่พร้อมแนวทางในการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนให้ สถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้น พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การนำผลการ ประเมินตนเองไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะ การประเมินมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นตัวกำหนดแผนการพัฒนาและแผนดำเนินการในสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554: 61) ที่กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องว่าควรนำผลประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด

2.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน การเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะ การจัดทำรายงานประจำปีมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554: 61) ที่กล่าวถึงการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาสามารถสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และถือว่าเป็นรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้สถานศึกษาต้องมีการะในการจัดทำรายงานหลายเล่ม การจัดทำรายงานประจำปีถือเป็นเรื่องปกติที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้ นอกจากเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานศึกษาต้องเปิดเผยรายงานนั้นต่อสาธารณชนด้วย

2.8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา นำพาคณะครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2554: 61) ที่กล่าวถึงการประเมินคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยศ แก้วมงคล (2561: 104) ที่ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหาร บรรยากาศโรงเรียน ที่มีบรรยากาศความคาดหวังในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เกิดผลลัพธ์ได้จริง มุ่งเน้นจัดการศึกษาด้านวิชาการสู่ความสำเร็จ บรรยากาศเชิงบวกที่สร้างบรรยากาศให้ครูและบุคลากรพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. ผลการประเมินรูปแบบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17 ไปใช้ในการพัฒนา โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเห็นความสำคัญการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความตระหนักในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนให้คุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับคีฟส์ (Keeves. 1988: 561-565) ที่กล่าวว่า การสร้างรูปแบบต้องอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนเพื่อจะนำไปสู่การพยากรณ์ที่ตามมา ซึ่งสามารถรวบรวมได้ด้วยข้อมูล

เชิงประจักษ์ และรูปแบบที่ที่จะต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ คือ การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับการนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ต่อไปหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรศึกษาและวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนา โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในให้กับบุคลากรในหน่วยงาน

2. สถานศึกษาควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านการวางแผน ดำเนินการกำกับติดตาม และประเมินผล การบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยมีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ควรมีการวิจัยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กานต์เลิศ ก้อนหิน. (2555). การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ทรงยศ แก้วมงคล. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยาภาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 7(2): 99-106.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 สิงหาคม 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พุทธศักราช 2553 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127/ตอนที่ 45 ก/หน้า 1/22 กรกฎาคม 2553)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). คู่มือการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554).

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (2559ก). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (2559ข). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). การประกันคุณภาพ: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุวรรณีย์ ทุ่มแห้ว, ณรงค์ พิมพ์สาร และ สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 8(2): 192-204.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brown, Warren B.; & Moberg, Denis J. (1980). **Organizational Theory and Management: A Macro Approach**. New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, Lee J. (1970). **Essential of Psychological Testing**. 3rd ed., New York: Harper and Row.
- Keeves, J. P. (1988). **Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon.
- Koontz, H.; & O'Donnell, C. (1976). **Principles of Management: An Analysis of Managerial Functions**. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in Fishbein, M (Ed.). **Attitude, Theory and Measurement**. New York: Wiley & Son.